

søgte vi ogsaa, da vi havde sat Forslaget om Afrustning paa vort Program, at gøre gældende paa de internationale Kongresser. Men de havde alle til at begynde med lige fra Bebel til Rosa Luxemburg meget svært ved at forstaa os. Dog begyndte de efterhaanden at forstaa os, og ved hver Kongres, vi skred frem, vandt vi mere og mere Øre for vore Tanker. Paa den internationale Kongres i København i 1910 var vi naaet saa vidt, at man udtalte Anerkendelse af, at det danske Socialdemokrati rent og klart, uden Omsvøb, havde sat Afrustning paa sit Program. Og det, vi havde vovet her i vort lille Land, i vort lille Lands Parti, det har efterhaanden bredt sig. Efter os kom Norges Socialdemokrati og satte rent og klart Militærvæsenets Afskaffelse paa sit Program; og efter det norske kom det svenske, hvis hele Stilling til Militærspørgsmaalet, navnlig Brantings, man saa tidt har paaberaabt sig herhjemme fra vore Modstanderes Side og har villet føre i Marken imod os. Nu har det svenske Socialdemokrati netop i disse Dage holdt en Kongres, hvor det har revideret hele sit Program og — med Branting som Forslagsstiller — for Militærvæsenets Vedkommende former Programmets saaledes: Folkelig Kontrol med Udenrigspolitikken, det hemmelige Diplomatis Afskaffelse, et demokratisk organiseret Folkenes Forbund, en international Ordensmagt og Afrustning. Det Brantingske Socialdemokrati siger nu i Sverige, ligesom det norske Socialdemokrati sagde for en halv Snes Aar siden, og ligesom vi herhjemme sagde for en Snes Aar siden: Afrustning. Jeg føler mig ganske overbevist om, at paa de kommende internationale Kongresser vil dette blive Løsenet. Først i de smaa Lande, saa i de større Lande, saa i de største Lande vil alle Socialdemokratierne slutte sig til dette Program, indtil det fuldt ud er hele det internationale Socialdemokratis Program: Afrustning, obligatorisk international Voldgift og saa en international Ordensmagt, som jo ikke behøver at være stor, i det Øjeblik alle Stater har afrustet. Saaledes har det gennem Erfaringen vist sig, at vi, skønt Socialdemokrater fra et lille Land, dog har gjort en vis Indflydelse gældende i det store internationale Socialdemokrati, og paa den sidste Konference, der blev holdt i Sommer i Luzern, var det i Virkeligheden Repræsentanterne for de mange smaa Nationer, der udgjorde det solide, faste Flertal under alle Beslutningerne. Jeg haaber og tror, at det kan gaa paa en lignende Maade mellem Staterne

indenfor Folkenes Forbund, og at der de smaa Stater trods al Mangel paa ydre Magt dog kan gøre en kulturel Indsats. Den ærede forrige Taler har allerede peget paa Danmarks Indsats paa Folkerettens Omraade og med Hensyn til Voldgiftstraktater, en Indsats, der jo ogsaa er blevet anerkendt baade af smaa og store Lande. Vi haaber, at ogsaa de smaa Stater, ogsaa vor Stat, kan gøre en kulturel Indsats indenfor Folkenes Forbund sammen med de smaa Stater, hvis Forhold i saa mange Maader ligner vore Forhold, og jeg tænker naturligvis der i første Linie paa de tre skandinaviske Stater. Vi har fra vor Side, ligesom jo sikkert alle her i Landet, med den største Glæde set paa det stadig intimere Samarbejde mellem Norge, Sverige og Danmark, som er skabt under Krigen, som er fortsat efter Krigen, og som ogsaa har givet sig Udtryk gennem de Overvejelser, der er gaaet forud for den fælles Tiltræden til Folkenes Forbund, som nu foreslaas; og vi haaber, at dette skandinaviske Samarbejde maa udvikle sig stadig inderligere og stadig kraftigere. Staar de tre skandinaviske Stater sammen i nøje Forstaaelse indbyrdes paa de Delegeretforsamlinger, der vil komme indenfor Folkenes Forbund, saa har de allerede derigennem større Indflydelse, end hvis hver for sig stod ganske isoleret. Men sammen med de tre skandinaviske Stater staar der jo mange Stater, hvis Forhold i mange Maader ligner vore. Der er Svejts. Jeg ser, at Svejts møder med sit særlige Krav, nemlig om at faa sin gamle, internationalt garanterede Neutralitet anerkendt som Betingelse for at melde sig ind i Folkenes Forbund. Og nu maa man naturligvis erindre, at den garanterede Neutralitet, Svejts har haft i saa mange Aar, er noget ganske andet end den erklærede permanente Neutralitet, som har været vort Program her i Danmark og i andre neutrale Lande; man forstaaer, at Svejts sætter Pris paa at faa denne gamle garanterede Neutralitet, som Svejts nu har haft under særlige Forhold i saa mange Aar, anerkendt, og efter de sidste Efterretninger fra London ser det ud, som om Folkenes Forbund vil stille sig forstaaende overfor Svejts paa dette Punkt. Det er et godt Tegn, som dog varslar om, at ogsaa andre Krav fra de neutrale, fra de smaa Staters Side kan finde et imødekommende Ord. Svejts Belgien, Holland, Island, Danmark, Norge, Sverige, Finland, de nye Østersøstater, Estland, Letland, Lithauen, det er en halv Snes smaa Stater, der dog tilsammen tæller en